

ÖFVERSIGT

AF

KONGL. VETENSKAPS-AKADEMIENS FÖRHANDLINGAR.

Årg. 7.

1850.

N: 6.

Onsdagen den 12 Juni.

Föredrag.

1. *Syd-Africanska Chrysidés.* — Hr Akad. Adjunkten A. G. DAHLBOM hade meddelat följande:

»Anmodad att undersöka och bestämma de af Hr Ingeniör J. WAHLBERG under dess resa i Natal-landet upptäckta Hymenoptera, får jag till en början härmedelst öfverlemnade mina anteckningar om de för sådant ändamål mig meddelade *Chrysidés*. Dessa utgöra 9 species, nemligen *Omalus coriaceus*, *Chrysis Jugum*, *Chrysis Bohemanni*, *Chrysis delicatula*, *Chrysis Schönherrri*, *Chrysis Wahlbergi*, *Chrysis modica*, *Chrysis lyncea* och *Stilbum splendidum*. Med undantag af de sistnämnda eller *Chrysis lyncea* och *Stilbum splendidum*, äro de allesammans nya eller — så vidt jag haft tillfälle utröna — hittills obeskrifna, och åtskiljas genom följande kännetecken.

1. *OMALUS coriaceus* nob.: parvus saturate cyaneus subviolascens, abdominis dorso subtilissime punctulato, segmenti 3:tii margine anali late albo-scarioso, ad centrum lenissime emarginato.

Liknar till habitus *Omalus æneus*, eller kanske snarare *Omalus pusillus*, särdeles i anseende till kroppslängden, som är 4-knapp decimallinia. Hela kroppen är nästan stålblå. Hufvudet rundadt, något tjockt, med kullrig ytterst fint skrynklig och något bred hjessa samt lindrigt nättligt punkterad panna; ansigtskaviteten, uti hvilken antennernas basaller hvila, el-

liptisk och glänsande. Nät-ögonen medelmåttiga nästan ägg-runda. Antennerna korta, mörkbruna, vid basen svart bronzerade. Mandiblernas spetsar kastanjebruna. Pronoti framkant och sidokanterna samt mellanbröstsidorna chagrinerade, tätt irreguliert punkterade; pronoti bakre del äfvensom dorsulum ytterst fint chagrinerade, nästan matta eller föga glänsande samt beströdde med få mindre tydliga små-punkter. Skutellen kullrig, midtpå mycket fint chagrinerad och nästan matt, på sidorna sparsamt punktulerad. Metanoti hemisferiska uppsvällning nätliskt punkterad. Abdomens rygg utmärkt kullrig, polerad, glänsande stålblå, beströdd med fina knappt märkbara småpunkter; 2:dra segmentets yttersta spetskant nästan gråaktig; 3:dje segmentets analkant bredt fivitaktig genomskinnlig, med en ganska oansenlig urnypning i midten; buken och fötterna svarta; de sednare obetydligt grönt och blått glänsande med bruna tassar. Vingarne klara, från midten till spetsen starkt rökbruna.

2. *CHRYSIS Jugum* nob.: *mediocris viridis*, abdominis segmentis dor-salibus 2:do macula utrinque & 3:tio fascia basali cyaneis, hujus margine anali integerrimo.

Kroppen $2\frac{1}{4}$ decimallinier lång och i hela sin längd nästan jemnbred, tätt måttligt punkterad, ljusgrön. Hufvudet rundadt eller måhända snarare rundadt-triangelformigt med plattkullrig hjessa; ansigtskaviteten stor, trapezlik, glänsande blågrön, ytterst fint och tätt tvärstrimmig, begränsas ofvantill af en mörkbrun nästan båg böjd oansenlig tvärkö; antennerna medelmåttiga, vid basen glänsande blågröna; strängarne bruna, på midten något litet förtjockade och brungula. Clypeus kort, polerad, sparsamt punktulerad, längs åt midten kölformigt kullrig, spetskanten i centrum nästan urnupet tvärskuren. Pronoti medianlinia högst otydlig, på ömse sidor om densamma en gullgrön tvärfläck; den främre afskärningen på pronotum något konkaverad, blank och purpurblå med 2 disk-gropar; pronoti bakkant och dorsuli 2:ne raka kedjeformiga mediansuturer och största delen af vinglåg-

ken blå. Fötterna blågröna ymnigt gråhåriga med hvita sporrar och bruna tassar. Vingarne vattenklara med bruna ådror, i radial-, kubital- och diskoidalfälten förekomma svaga gulbruna skuggor; radialfältet långspetsadt lancettlikt, i ändan vidöppet; i framvingens bakkant under spetsen af 2:dra transverso-medial-ådran ligger en beckbrun hornpunkt. Abdomen ljusgrön, måttligt punkterad och punktulerad; 1:sta dorsal-segmentets vanliga basalfördjupning 3-grenig och svart eller mörkblå; 2:dra segmentets basalkant bronzsvart, vid hvardera ändan af denna svarta linea utbreder sig en rundad himmelsblå fläck som sammanhänger med den svarta linien, derigenom uppkommer en nästan ok-formig figur som föranledt artnamnet; 3:dje dorsalsegmentet klintblått med en stor nästan gullgrön fascia eller tvärflek i disken, emellan denna fascia och analkanten är segmentet — för kedjesömen skull — något litet insänkt; kedjesömen (series foveolarum ante-apicalis) består af 12 jemnsmala, longitudinela, nästan räffelformiga gropar; buken grönbå med svart ända.

3. *CHRYSIS Bohemanni* nob.: minuta gracilis cærulea, tarsi nigrofuscis, ano 3-dentato.

Chrysis Bohemanni Dispos. Chrysid. Lund. 1845. 12. 20.

Något spårlik smärre exemplar af *Chrysis cyanea*; men skiljes ganska lätt derigenom att kroppen (hos *Chrysis Bohemanni*) är betydligt smalare och nästan jemnsmal, blott $1\frac{1}{2}$ decimal. lin. lång; abdominalryggen är icke glänsande utan matt samt ytterst tätt punktuleradt-chagrinerad, anal-tänderna ganska tydliga, kedjesömen nästan vinkelformig, vingarnes radial- och diskoidal-fält ofullständiga, o. s. v.

För öfrigt är vid denna högst egendomliga art ytterligare att märka, att hela ryggsidan af den öfriga kroppen är måttligt punkteradt nättlik och matt eller nästan utan glans, och kort gråaktigt fjunig; endast bröstsidorna, metanotum baktill, fötterna och buken äro metallglänsande. Hufvudet är rundadt triangelformigt, hjessan och pannan bilda tillsammans en enda plattkullrig yta; ansigtsskaviteten något djup, halvcirkelformig,

mycket fint tvärstrimmig och alldeles grön samt upptill fri, d. v. s. saknande den hos *Chrysis Jugum* redan anmärkta tvärkölen. Antennerna medelmåttiga, svartbruna, vid basen blågrönaktiga. Clypeus grön, ovanligt kort, längs åt midten kölformigt kullrig, i spetskanten tvär. Mandiblerna beckbruna. Thorax nästan cylindrisk, på ryggen himmelsblå och punktuleradt-nätlik, baktill och på sidorna grönaktig. Abdomen jemnsmal, längre än hufvud och thorax sammanräknade, på ryggen plattkullrig, fint och mycket tätt punktuleradt-chagrinerad och ljusblå, sidorna och segmenternas spetskanter något grönglänsande; på segmenternas disk synes i viss dager en liten upphöjd medianlinia; 4:a segmentets basalfördjupning otydlig; 3:dje segmentets kedjesöm bildar icke någon båge utan snarare en vinkel och innehåller en mängd tätt sittande väl ordnade små-gropar, anal-kanten kort, mycket fint chagrinerad och nästan triangelformig, samt försedd med 3 mycket små, men dock ganska tydliga koniska tänder, som stå på lika afstånd ifrån hvarandra, mellanrummet emellan central-tanden och hvardera sido-tanden snedt, rakt eller högst obetydligt bugtigt; buken måttligt urhålkad, glänsande blågrön. Vingarne nästan vattenklara med becksfärgade ådror; i radiaalfältet vid costa finnes en rökrönn skugga; diskoidal- och radiaalfälten ofullständiga, emedan de ådror — hvaraf de skulle begränsas — äro i ändan utplånade.

4. *CHRYSIS delicatula* nob: parva gracilis viridi-cyanea parum nitida, tarsis brunneis, abdominis segmentis 2:do & 3:tio margine basali nigro-æneis, segmento 3:tio disco utrinque subdepresso, supra seriem convexiusculo, serie foveolis numerosis submediocribus rotundatis subpellucidis, margine anali 4-dentato dentibus parvis triangularibus, emarginatura centrali modice arcuata, emarginaturis externis latis obliquis subtransversis l. lenissime arcuatis.

Liknar mycket *Chrysis Bohemanni*, men skiljes genast genom det sista abdominalsegmentets 4-tandade analkant. Kroppen $4\frac{1}{2}$ decimallin. lång, smärt, jemnsmal, ljusblå, obetydligt fjunig, nästan nätligt punkterad; munskölden, framryggen, bröstet, fötterna samt 4:a och 2:a abdominalsegmenternas spets-

kanter grönglänsande, 3:dje segmentet har framför kedjesömen samma färg. Hufvudet nästan långsträckt, dess öfre region nästan hemisferisk, dess nedre region (emellan pannan, ögonen och mundiblerna) nästan kvadratisk; ansigtskaviteten något platt med en fin medianrännla, upptill fri (okantad). Antennerna medelmåttiga, mörka, vid basen grönblå. Clypeus kort tvär och punktulerad, i disken obetydligt kullrig, i spetskantens centrum lindrigt bågförmigt urnupen. Thorax cylindrisk med plattkullrig rygg; på pronoti främre afskärning finnes en bronzsvart polerad central-yta med en liten grop vid vardera sidan; dorsuli mellersta yta purpurblå; postskutellen uppblåst kullrig; bakryggens bakhörn mycket små, hvasst triangelförmiga. Abdomen långsträckt, smärt, rektangelförmigt med måttligt kullrig rygg; 3:dje dorsal-segmentets basal-region halvcirkelförmig, på ömse sidor om disken något litet nedtryckt, men derefter åter mycket lindrigt kullrig; anal-regionen eller anal-kanten nästan platt framskjutande. Vingarne vattenklara med fina brungula ådror, radialfältet lancettlikt och nästan fullständigt, således i ändan endast ytterst smalt öppet.

5. *CHRYSIS Schönherri* nob: magna confertim punctata robusta vire-scens æneo-purpureoque picta, abdominis dorso viridi-aureo, segmentis 2:do utrinque macula laterali 3:tioque toto viridi-cyaneis, margine anali 6-dentato dentibus omnibus apicalibus, alis nigro-brunneis, cellula radiali incompleta.

Chrysis Schönherri Dispos. Chrys. Lund. 1845, 10. 9.

Kroppen $3\frac{1}{2}$ decimallin. lång, starkt byggd, glest finfjunnig. Hufvudet långsträckt, hängande, tätt punkteradt, framtill grönaktigt, baktill grönblått; hjessan skrynklig med en mörk bronzbrun purpurskimrande centralfläck; ansigtskaviteten rektangelförmig, föga djup, punktuleradt-chagrinerad och glänsande, på sidorna hvitt silkesluden, upptill ojemnt tvärkantad. Antennerna af vanlig längd och färgteckning. Clypeus medelmåttig, tvär, utmärkt glänsande, på midten kullrig. På mandiblernas bas en gullgrön fläck. Inunder hufvudet nära basen finnes på ömse sidor ett litet vinkelförmigt eller tandlikt utskott. Thorax nästan kort, men tjock och kullrig med grof

och tät nästan nätformig punktering, till grundfärgen grön, bröst och sidor glänsande, ryggen nästan matt; pronoti bak-kant, samt midten af dorsulum och skutellen bronzeradt pur-pursvarta, bakryggen midtpå himmelsblå; bakskutellen synes liksom krenulerad för den grofva skulpturens skull; metanoti bakhörn breda triangelformiga; fötterna utmärkt grönglänsande med gulbruna sporrar och svartbruna tassar; vingarne svart-bruna, i viss dager blåglänsande, ådrorna fasta becksfärgade, radialfältet ofullständigt, vinglocken klintblå. Abdomen nästan lineärt-elliptisk med ganska kullrig rygg; 1:a dorsalsegmentet tätt men måttligt punkteradt, grönt gullfärgadt, yttersta spets-kanten becksvart; 2:dra dorsalsegmentet tätt punktuleradt, äf-venledes grönt gullfärgadt, men på hvardera sidan ligger en stor rundad blå fläck och midtpå spetskanten en blå tvär-strimma, hvardera sidokanten af detta segment slutas med en spetsig taggformig vinkel; 3:dje dorsalsegmentet glest punktu-leradt och grönblikt, i disken högst obetydligt insänkt och framför kedjesömen återigen något litet kullradt; kedjesömen innehåller en mängd rundade gropar, af hvilka de 2 mellersta äro anseeligare, men de öfriga äro för det mesta små; anal-kanten kort fint punktuleradt-chagrinerad, alla 6 tänderna sitta i spetsen, äro korta och triangelformiga, de 4 mellersta hvas-sa, de 2 yttre trubbiga; emarginaturerna bågformiga, den mel-lersta smalare än den som är heene närmast, de öfriga sins-emellan jemlika; den egentliga sidokanten sned och lindrigt krökt. Buken anseeligt urhåkad, grönblikt.

6. *CHRYSIS modica* nob: submediocris capite thoraceque modice punctato-reliculata abdomine punctulato, cæruleo-viridis, abdominis margine anali 6-dentato dentibus omnibus apicalibus, alis brun-nescentibus, cellula radiali completa.

Denna art tillhör icke blott Port-Natals Fauna, utan tyckes hafva en större utbredning inom samma verldsdel. För flere år tillbaka erhöj jag den från Guinea af Hr WESTER-MANN, och i SPINOLA's samling, der den förblandas med *Chrysis malachitica* Dr., finnes ett exemplar från Goda Hoppsudden.

I systemet torde den, åtminstone för närvarande, hafva sin lämpligaste plats bredvid *Chrysis sexdentata* Fabr., hvilken den mest liknar, men från hvilken den väsendtligast skiljes derigenom, att kroppen (hos *Chr. modica*) är i allmänhet kortare och knappast 3 decimal-linier lång, hufvud och thorax äro medelmåttigt punkterade, abdomen är tätt punktulerad och enfärgad samt alldeles icke fascierad, mellanbröstets sidor äro i spetskanten allenast smått krenulerade men icke taggiga, vingarne äro brunaktiga och i viss dager starkt violblått skiftande, radialfältet är fullständigt, o. s. v.

7. *Chrysis Wahlbergi* nob: magna robusta confertim modice punctata cyaneo-viridis, alis fumatis apice hyalinis, abdominis margine anali 6-dentato, dentibus 4 apicalibus & 2 lateralibus.

Chrysis Wahlbergi Dispos. Chrys. Lund. 1845, 14. 28.

I kroppsställning och vingarnes färg liknar den *Chrysis amethystina* Fabr. — Kroppen 3—3½ decimallinier lång, starkt byggd, grönaktig, fjunig, tätt men måttligt punkterad, punkturen på hufvud och thorax mycket gröfre än på abdomen. Hufvudet rundadt triangelformigt, grönt med en blå fläck midtpå hjessan; ansigtskaviteten rektangelformig, djup, fint tvärstrimmig, vid sidorna punktuleradt-chagrinerad och hvitt silkesluden, upptill tvärkantad; kanten bugtig och vid centrum utskickande en liten fin list uppemot det närmaste punktögat; antennerna medelmåttiga, i spetsen bruna, 4:a leden (eller skaftet) är grönbå, de 2 nästföljande ofvan gröna; clypeus nästan kort, irreguliert trapezformig, punkterad med kullrig disk, spetskanten bredt men icke djupt vinkelformigt urnupen, hvardera sidokanten sned, bugtig och nästan bågformigt-urnupen; öfverläppen kort, halfmånlik och beckfärgad liksom maxillerna; palperna gulbruna. Thorax tjock, nästan qvadratisk-cylindrisk, baktill bredare än framtill, mellanryggen och bakskutellen eller också allenast mellersta arean af dörsulum blå, för öfrigt är thorax grön; vinglåcken gröna eller grönbå; bakskutellens bakkant framskjuter — till följd af den på denna kroppsdel befintliga

särdeles grofva skulptur — nästan vinkelformigt; bakryggens bakre sido-utskott (anguli postico-laterales) ovanligt stora, snedt transversala och nästan trapezformiga; mellanbröstsidorna äro i nedre kanten trubbigt naggadt-småtandade; fötterna grönglänsande med svartbruna tassar; vingarne rökbruna, i viss dager vackert violblått skiftande med vattenklart ofärgadt spetsbräm; ådrorna starka beckfärgade; radialfältet långspetsadt lancettformigt, nästan fullständigt, i yttersta spetsen endast en mycket trång öppning. Abdomen nästan ovalt-rektangelformig, längre än hufvud och thorax tillsammans, på ryggen ganska kullrig och glänsande grön eller grönbå, antingen medelmåttigt eller groft punkterad; 3:dje dorsalsegmentets analkant punktulerad, antingen klintblå eller violett; kedjesömens groppar talrika, medelmåttiga, djupa, rundade; de 4 tänderna, som sitta i spetsen, triangelformiga, — de 2 mellersta något litet större än de närmaste, mellersta urnypningen nästan triangelformig, de andra bägge snedt bågförmiga; de 2 sidotänderna äro spetsvinkliga och sitta en på hvar sida strax nedanför basen af sidokanten, hvilken — emellan hvardera sidotanden och den närmaste spetstanden — är lång och snedt bågböjd. Buken är hvalfförmig och grönbå.

8. *CHRYSIS lyncea* FABR. Entomol. Systemat. 2. 240. 6. — Syst. Piezat. 172. 8.

Förekommer talrikt i mellersta och södra Afrikas kustländer.

9. *STILBUM splendidum*. — *Chrysis splendida* FABR. Entomol. Syst. 2. 238. 1. — Syst. Piezat. 170. 1.

2. *Fjärilar i Nord-Östra Skåne*. — Hr BOHEMAN meddelade en af S. M. Adjunkten H. D. J. WALLENGREN insänd förteckning på de fjärl-arter af familjerna: *Papilionides*, *Sphingides* och *Bombycides*, som hitintills blifvit funna uti N.Ö. Skåne, eller inom Ljungby och Ifvetofta pastorater. Arterna äro anförda under de namn, med hvilka de betecknas uti Dalmans, i Vet. Akad. Handl. för år 1816 intagna, be-